र्युस्तु आगत्य प्रच°षेण आज्येन पात्नीवतं तृणेऽअन्तधार्य श्रीणाति · वचनाद्ग्रह-णमात्रे प्रतिप्रस्थाता श्रयणादिकं त्वध्वर्युरेव करोति समाख्यानात् ।

अग्नीत्पात्नीवतस्य यजेत्याह ॥१८॥ ततोऽध्वर्युः प्रतिप्रस्थातृहस्ताद्ग्रह-मादाय परिमृज्यानासाद्यैवातिक्रम्याश्राव्य अग्नीत्पा°जेति प्रैषमाह · अग्नीच्चोपांशु याज्यां पठति[1] शाङ्खायनवचनात् (८. ५. १) · प्रसन्नो हूयतऽइति मानवे ।

अग्ना३इ पत्नीवन्नित्युत्तरार्धे (८. १०) जुहोति ॥१९॥ अध्वर्युः पात्नीवतं ग्रहमग्नेरुत्त°र्धे उत्तरभागे जु°ति · इदमग्नये पत्नीवतऽइति त्यागः · सशेषहोमः नात्रानुवषट्कारः ।

प्रेष्यति चाग्नीन्नेष्टुरुपस्थमासीद नेष्टः पत्नीमुदानयोद्गात्रा संख्यापयोन्नेतर्होतु-श्चमसमनून्नय सोमं मातिरीरिच इति (४. ४. २. १७) ॥२०॥ ततोऽध्वर्युः प्रे°ति · चकारोऽनुक्तस्य समुच्चयार्थः[2] यद्ब्राह्मणे विहितमुपहवादि तच्च करोति · तच्च पूर्वतरम् तथा श्रुतत्वात् (४. ४. २. १६ १७) आहरत्यध्वर्युरग्नीधे°ष्टोमः स्यादिति · ततश्च पूर्वमग्नीधे भक्षहरणम् अग्नीधे पात्रसमर्पणम् · अग्नीदुपह्वयस्वेति प्रश्नः · उपहूत इत्युक्त्वा अध्वर्यऽउप मा ह्वयस्वेत्यग्नीदध्वर्युं प्रत्याह · उपहूत इत्युभये · ततो ऽध्वर्युराग्नीध्रे स्थितऽएव प्रेष्यति अग्नीन्नेष्टुरित्यादिकम् त्रय एते प्रैषाः प्रेष्यपुरुषभे-दात् अतो विभज्य सावसानं प्रयोगः अग्नीदिति प्रथमः नेष्टरिति द्वितीयः उन्नेतरिति तृतीयः ।

प्रभावयेत्युक्थ्यादिषु ॥२१॥ उ°षु उक्थ्यषोडश्यतिरात्रवाजपेयाप्तोर्यामेषु सोमं प्रभावयेति (४. ४. २. १८) प्रैषो भवति · न तु सोमं मातिरीरिच इति स तु अग्निष्टोमऽएव । इदमिदानीं चिन्त्यते · किं पत्नीवच्छेषभक्षणमाग्नीध्रे उत सद-सि · तत्र पूर्वपक्षमाह ·

आग्नीध्रे भक्षणं वषट्कारोपह्वानाभ्याम् ॥२२॥ पात्नीवतशेषस्य भक्षणमा-ग्नीध्रे स्यात् · कस्मात् वषट्कारात् उपह्वानाच्च · वषट्कारो ह्याग्नीध्रे कृतः अत-स्तन्निमित्तं भक्षणं तत्रैव युज्यते · उपह्वानमप्याग्नीध्रऽएव कृतम् तदपि भक्षार्थं भक्षदेशऽएव दृष्टमित्याग्नीध्रऽएव भक्षणमिति पूर्वपक्षः · अत एव सूत्रादुपह्वान-माग्नीध्रे क्रियतऽइति गम्यते ।

---

१) अग्निष्टो°ज्यापाठति A. २) ? क्तस्य मुच्चार्य A.